PARTICIPACIÓ

FA
MOR
CA

DIAGNÒSTIC PARTICIPATIU

DIPUTACIÓ D'ALACANT

GENERALITAT VALENCIANA
Conselleria de Participación, Transparencia, Cooperación y Calidad Democrática

AYUNTAMIENTO DE FAMORCA

Índex de continguts

Introducció 2

Objectius 5

Estratègia metodològica 7

Anàlisis socio-demogràfic 9

Context i anàlisis sociodemogràfic 9

SONDEIG EN LÍNEA 13

Conclusions 17

Línies d'actuació 18

Annex 19

Introducció

La participació ciutadana suposa integrar de manera activa la població en aquells processos que tenen incidència directa sobre el seu entorn i sobre les seues condicions de vida. Mitjançant aquests mecanismes, la ciutadania pot aportar opinions, experiències i coneixements, així com participar en la definició de decisions relacionades amb assumptes d'interés col·lectiu. La incorporació d'una pluralitat de punts de vista contribueix a millorar la qualitat de les polítiques i actuacions públiques i, al mateix temps, reforça la relació entre la població i la gestió municipal.

El present diagnòstic adopta una perspectiva participativa orientada a recollir les aportacions dels diferents agents socials presents al territori. Aquest plantejament permet construir una visió més àmplia i ajustada de la realitat local, combinant la informació objectiva disponible amb els coneixements, percepcions i vivències de les persones que resideixen, treballen o desenvolupen la seua activitat al municipi. Això facilita una identificació més precisa tant de les necessitats i problemàtiques existents com de les potencialitats, recursos, oportunitats i desafiaments que condicionen el benestar de la població.

La participació en el procés de diagnòstic aporta, per tant, un valor afegit que supera la mera obtenció de dades. L'escolta directa de la ciutadania permet aprofundir en la comprensió de les dinàmiques locals, detectar recursos i capacitats del territori que podrien no resultar visibles mitjançant altres fonts d'informació i plantejar respostes més coherents amb les característiques específiques del municipi. A més, la implicació dels diferents agents contribueix a generar corresponsabilitat i afavoreix una major identificació de la comunitat amb les actuacions que puguen derivar-se del procés.

Per tal que la participació resulte efectiva, és imprescindible garantir l'accés de la ciutadania a informació clara i suficient sobre la finalitat, les fases i els

resultats del procés, així com habilitar canals i espais accessibles que faciliten la formulació d'opinions, necessitats i propostes. De la mateixa manera, resulta essencial que les persones participants puguen conéixer com han sigut considerades les seues aportacions i disposen d'un retorn sobre les conclusions obtingudes. En conseqüència, el procés participatiu ha de sustentar-se en principis de transparència, confiança, escolta activa, respecte i reconeixement de la diversitat de perspectives.

En aquest marc, els diferents òrgans, instruments i espais de participació constitueixen eines fonamentals per avançar cap a una cultura democràtica basada en el diàleg, la cooperació i la responsabilitat compartida. La seua utilitat no es limita als resultats o propostes concretes que puguen generar, sinó que també resideix en la capacitat de crear espais de relació, facilitar l'intercanvi de coneixements i promoure la construcció conjunta de solucions davant els reptes del municipi. D'aquesta manera, la participació contribueix a reforçar valors com el respecte per la diversitat, l'empatia, el pensament crític i la capacitat d'arribar a acords, afavorint una ciutadania més implicada en la millora col·lectiva del seu entorn.

Objectius

El diagnòstic participatiu de Famorca es planteja com una eina per aprofundir en el coneixement del municipi des d'una perspectiva pròxima, comunitària i orientada a l'acció. La seua finalitat és identificar com viu la població el dia a dia del municipi, quines necessitats considera prioritàries, quins recursos valora i quins aspectes poden contribuir a millorar la qualitat de vida i les oportunitats de desenvolupament local.

El procés combina l'anàlisi de la realitat municipal amb la participació directa de les persones i agents vinculats a Famorca. D'aquesta manera, el diagnòstic no es limita a descriure dades o indicadors, sinó que incorpora les percepcions, experiències i coneixements de la comunitat com una font essencial per comprendre les dinàmiques socials, els serveis disponibles, les relacions comunitàries, les necessitats emergents i les possibilitats de millora existents.

Aquesta aproximació resulta especialment rellevant a escala local, on aspectes com l'accés als serveis, la mobilitat, l'habitatge, les oportunitats laborals, l'envelliment de la població, la vida comunitària, la conservació de l'entorn o la disponibilitat d'activitats poden estar estretament relacionats. Per això, el diagnòstic adopta una mirada transversal que permet analitzar conjuntament els diferents factors que incideixen en el benestar de la població i en la capacitat del municipi per afrontar els seus reptes.

El resultat del procés haurà de proporcionar a l'Ajuntament una visió ordenada de les principals necessitats i prioritats del municipi, però també dels seus recursos, capacitats i oportunitats. Aquesta informació servirà de suport per orientar futures decisions, definir actuacions i facilitar una planificació municipal més ajustada a les característiques de Famorca i a les demandes expressades per la seua població.

A partir d'aquest plantejament, es defineixen els objectius següents:

- Obtindre una visió actualitzada de la situació del municipi, analitzant els principals factors que afecten el benestar, la qualitat de vida i les oportunitats de la població.

- Escoltar i incorporar la **perspectiva de la ciutadania**, facilitant espais en els quals les persones puguen expressar necessitats, preocupacions, valoracions i propostes sobre el present i el futur de Famorca.
- Detectar les principals **problemàtiques i necessitats** locals, atenent especialment aquelles qüestions que poden generar dificultats en l'accés als serveis, desigualtats o situacions de major vulnerabilitat.
- Analitzar les diferents **realitats** i necessitats de la població, considerant factors com l'edat, la situació familiar, les condicions socioeconòmiques o les diferents etapes de la vida, amb la finalitat d'identificar possibles necessitats específiques.
- Elaborar un **mapa dels recursos** i actius disponibles, incloent serveis públics, equipaments, entitats, recursos comunitaris, patrimonis, espais naturals, professionals i qualsevol altre element que puga contribuir al desenvolupament i al benestar local.
- Reconèixer les **fortaleses i oportunitats** pròpies de Famorca, posant en valor els elements socials, territorials, ambientals, culturals i comunitaris que poden constituir una base per impulsar noves iniciatives.
- Identificar possibilitats de **coordinació i treball** compartit, tant entre les diferents àrees municipals com amb entitats, professionals, administracions supramunicipals i altres agents relacionats amb el territori.
- Establir **prioritats** d'actuació a partir de les evidències recollides, diferenciant aquelles necessitats que requereixen una resposta més immediata d'altres qüestions que poden abordar-se a mitjà o llarg termini.
- Facilitar una **base tècnica i participativa** per a la presa de decisions, de manera que els resultats del diagnòstic puguen servir de referència per al disseny de futurs programes, projectes i actuacions municipals.
- Reforçar la **implicació de la comunitat** en el desenvolupament del municipi, promovent una cultura de participació, corresponsabilitat i cooperació que permeta construir respostes compartides davant els reptes locals.

Estratègia metodològica

Amb la finalitat d'obtindre una visió tan pròxima com siga possible a la realitat del municipi des de la perspectiva de la seua població, el diagnòstic s'ha desenvolupat mitjançant la combinació de diferents tècniques d'anàlisi i participació.

En primer lloc, s'ha realitzat una **anàlisi sociodemogràfica** del municipi, que permet contextualitzar les principals característiques de la població i establir una base objectiva per interpretar posteriorment les aportacions ciutadanes. Aquesta informació quantitativa es complementa amb una metodologia qualitativa i participativa, orientada a recollir percepcions, necessitats, valoracions i propostes de la ciutadania.

Per a això, s'han emprat principalment les següents eines:

- **Enquesta en línia**, destinada a facilitar una participació àmplia i accessible, permetent a la població expressar la seua opinió sobre diferents àmbits de la realitat municipal.
- **Mercat de les Idees**, concebut com un espai participatiu i obert per identificar necessitats, generar propostes i prioritzar qüestions d'interés per al municipi.

La combinació d'aquestes metodologies permet contrastar la informació estadística amb l'experiència directa de la ciutadania i construir un diagnòstic més complet, participatiu i ajustat a la realitat local.

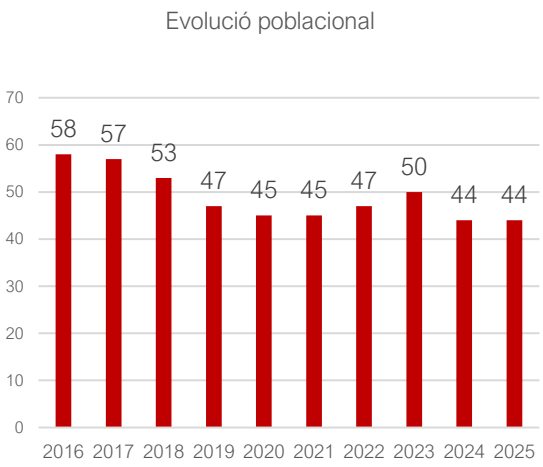

Anàlisis socio-demogràfic

Context i anàlisis sociodemogràfic

Famorca se situa a l'interior de la província d'Alacant, a la comarca del Comtat i en plena Vall de Seta, envoltat per un entorn muntanyós de gran valor paisatgístic, pròxim a la serra de Serrella.

Gràfic 1. Evolució de la població (Font: elaboració pròpia a partir de les dades del INE)

L'evolució poblacional de Famorca reflecteix una pèrdua sostinguda d'habitants i una **elevada fragilitat demogràfica**. La recuperació puntual registrada en 2022 i 2023 no s'ha consolidat, fet que evidencia dificultats per atraure i fixar població, garantir el relleu generacional i mantindre una base suficient per a la continuïtat dels serveis i de la vida comunitària.

La **piràmide poblacional** de Famorca presenta una estructura fortament envellida, amb absència de població infantil i juvenil i sense presència en les cohorts de 0 a 24 anys. Aquesta situació reflecteix la manca de naixements i de relleu generacional, així com dificultats per atraure i mantindre població jove. La concentració d'habitants en edats avançades incrementa la fragilitat demogràfica del municipi i condiciona la continuïtat dels serveis i de la vida comunitària.

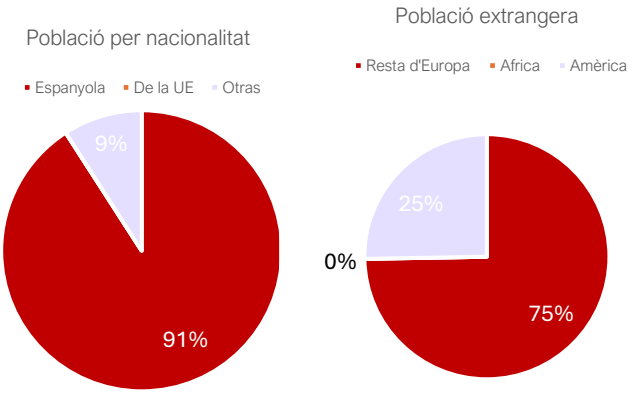
Taula 1. Tassa de dependència (Font: elaboració pròpia a partir de les dades del INE)

		Municipi	Província	Comunitat valenciana
Dependència	(Pob<16+Pob >64)/(Pob de 16 a 64)x100	91,3%	54,6%	53,0%
Dependència població <16	(Pob<16)/(Pob de 16 a 64)x100	0,0%	22,2%	21,8%
Dependència població >64	(Pob >64)/(Pob de 16 a 64)x100	91,3%	32,4%	31,2%
Envelliment	(Pob>64)/(Pob<16)x100	0,0%	146,0%	142,9%
Longevitat	(Pob >74)/(Pob >64) x100	33,3%	47,2%	48,1%
Maternitat	(Pob de 0 a 4)/(Dones de 15 a 49 anys) x100	0,0%	16,7%	16,3%
Tendència	(Pob de 0 a 4)/(Pob de 5 a 9)x100	0,0%	78,7%	79,6%
Renovació de la població activa	(Pob de 20a 29)/(Pob de 55 a 64)x100	30,0%	74,0%	77,1%

Els indicadors confirmen una situació de marcada fragilitat demogràfica a Famorca. La taxa de dependència se situa en el 91,3%, molt per damunt de les mitjanes provincial i autonòmica, i respon íntegrament al pes de la població major de 64 anys, davant l'absència de població menor de 16 anys.

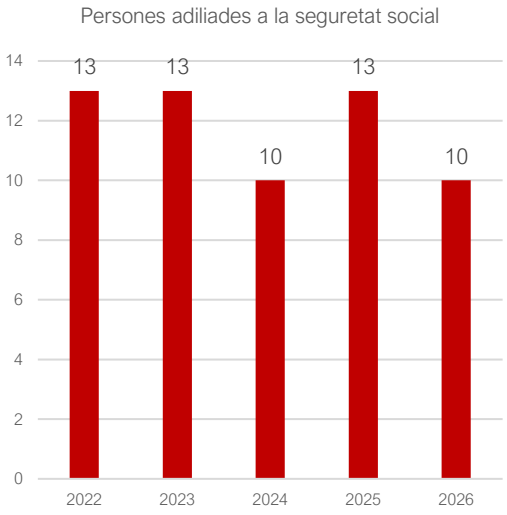
Els valors nuls dels índexs d'envelliment, maternitat i tendència no indiquen una situació favorable, sinó que deriven de la inexistència de població infantil en les cohorts analitzades. A això s'afegeix una renovació molt reduïda de la població activa, del 30%, que evidencia dificultats importants per garantir el relleu generacional, mantindre la població resident i assegurar la continuïtat de la vida comunitària i dels serveis locals.

Gràfic 2 i 3. Població per nacionalitat (Font: elaboració pròpia a partir de les dades del INE)

La població de Famorca és majoritàriament de nacionalitat espanyola, que representa el 91% del total, mentre que la població estrangera suposa el 9%. Dins d'aquest grup, predomina la població procedent de la resta d'Europa, amb un 75%, seguida de la població d'origen americà, amb un 25%. Aquesta composició reflecteix una presència limitada, però significativa, de població d'origen estranger en l'estructura demogràfica municipal.

Taula 2. Persones afiliades a la Seguretat Social (Font: elaboració pròpia a partir de les dades del INE)

L'evolució de les afiliacions a la Seguretat Social presenta oscil·lacions moderades durant el període analitzat, amb valors compresos entre 10 i 13 persones. Destaca especialment que, en 2024 i 2026, no es registra cap dona afiliada, fet que evidencia una participació femenina molt limitada en el mercat laboral formal del municipi i reforça la necessitat d'impulsar mesures específiques d'ocupació i activació econòmica dirigides a les dones.

Taula 3. Pensions contributives de la Seguretat Social (Font: elaboració pròpia a partir de les dades del INE)

	Jubilació	Viudetat	Altres	Total

Homes	1.409 €	0	0	1.433 €
Dones	1.060 €	0	0	1.122 €
Total	1.269 €	0	0	1.284 €

Les dades evidencien una diferència significativa en les pensions percebudes per dones i homes. La pensió mitjana de **jubilació** dels homes se situa en 1.409 €, mentre que la de les dones és de 1.060 €, amb una diferència mensual de 349 €. Igualment, la pensió mitjana total masculina, de 1.433 €, supera en 311 € la femenina, situada en 1.122 €.

Aquesta bretxa reflecteix **desigualtats** acumulades al llarg de les trajectòries laborals, relacionades amb salaris inferiors, bases de cotització més reduïdes i una major incidència de les interrupcions laborals associades a les responsabilitats de cura. Això pot comportar una major vulnerabilitat econòmica de les dones durant la jubilació.

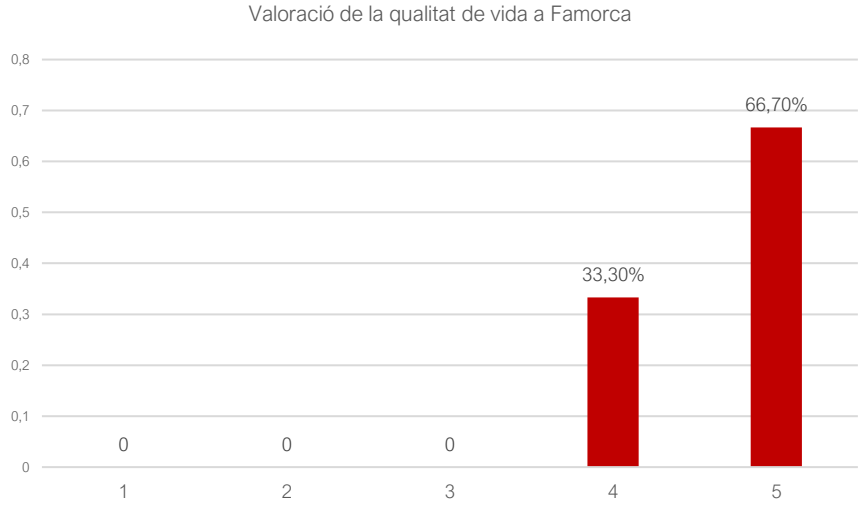

SONDEIG EN LÍNEA

Pel que fa al perfil de les persones participants en el sondeig en línia, s'observa una major presència de dones, mentre que la representació masculina és inferior. Quant a l'edat, destaca especialment la participació de persones de major edat, un fet habitual en aquest tipus de processos, ja que es tracta d'un perfil que, en general, presenta una major disponibilitat temporal i una vinculació més continuada amb la vida quotidiana del municipi.

En relació amb el grau d'implicació en les activitats locals, el 50 % de les persones enquestades manifesta participar-hi de manera habitual, mentre que un 33,3 % assenyala que ho fa poques vegades. Resulta especialment significatiu que cap de les persones participants indiquen no haver participat mai en les activitats organitzades al municipi, fet que evidencia un cert nivell de vinculació amb la vida comunitària. No obstant això, la pertinença formal a associacions, col·lectius o entitats continua sent reduïda, la qual cosa apunta a una participació més vinculada a activitats concretes que no a estructures organitzades de caràcter estable.

Pel que fa a la percepció sobre la qualitat de vida a Famorca, les valoracions són clarament positives. En una escala d'1 a 5, la puntuació predominant és de 5, fet que reflecteix una percepció molt favorable del municipi com a lloc per viure. Aquesta valoració constitueix una fortalesa rellevant del territori i pot relacionar-se amb factors com la tranquil·litat, la proximitat comunitària, l'entorn o la qualitat de les relacions socials.

Entre els aspectes que més contribueixen a una **valoració positiva de la qualitat de vida** a Famorca destaquen, principalment, la tranquil·litat del municipi, la cura i el manteniment dels espais i el fort vincle existent entre les persones. Aquests elements reflecteixen el valor que la població atorga tant a les condicions de l'entorn com a les relacions de proximitat i convivència, configurant una percepció del municipi associada al benestar, la seguretat i la cohesió comunitària.

Entre les principals **necessitats i problemàtiques** identificades actualment a Famorca destaquen les dificultats relacionades amb les comunicacions i la connectivitat del municipi, així com la reduïda dimensió poblacional i la falta de relleu demogràfic. També es posa de manifest la necessitat de disposar d'un establiment de restauració o bar en condicions adequades, entés no sols com un servei bàsic, sinó també com un espai de trobada i socialització per a la població.

Així mateix, es detecta una percepció de manca d'iniciatives capaces d'impulsar el municipi des del punt de vista **econòmic i social,** generant noves oportunitats d'activitat, dinamització i atracció de població. En aquest sentit, també es considera necessari reforçar els espais de convivència i relació comunitària, facilitant punts de trobada que afavorisquen la interacció entre les persones residents.

Finalment, apareixen necessitats vinculades a la millora de l'espai públic i de la seguretat urbana, com ara la intervenció sobre determinats carrers mitjançant solucions de pavimentació o pintura antilliscant que contribuïsquen a reduir riscos i millorar **l'accessibilitat**.

Entre els espais i àmbits que la ciutadania considera **prioritaris** per a una millora urgent destaquen el centre mèdic, la pista de petanca, els camins d'accés al camp i la neteja i manteniment dels espais públics. Aquestes aportacions posen de manifest la necessitat d'actuar tant sobre equipaments bàsics d'ús quotidià com sobre infraestructures vinculades a la mobilitat rural, l'oci i la conservació de l'entorn municipal.

Principals temes de futur:

- Neteja i manteniment
- Digitalització
- Habitatge
- Comerç local
- Turisme sostenible
- Mobilitat

Entre els aspectes que la població considera fonamentals i que no haurien de perdre's amb el pas del temps destaquen *les festes i tradicions locals, la convivència i les relacions de proximitat, la tranquil·litat i, en general, la essència pròpia de Famorca*. Aquestes aportacions reflecteixen un fort sentiment de pertinença i la voluntat de preservar el caràcter comunitari, la identitat local i la qualitat de vida que defineixen actualment el municipi.

Conclusions

El diagnòstic participatiu de Famorca mostra un municipi amb una valoració general **molt positiva de la qualitat de vida**, vinculada especialment a *la tranquil·litat, la cura de l'entorn, les relacions de proximitat i el fort sentiment de comunitat*. Aquests elements constitueixen algunes de les principals fortaleses del municipi i configuren una identitat local que la població considera necessari preservar en qualsevol procés de transformació futura.

Al mateix temps, el diagnòstic evidencia una situació de fragilitat demogràfica, caracteritzada per la pèrdua sostinguda de població, l'envelliment i l'absència de població infantil i juvenil. Aquesta realitat condiciona el relleu generacional, la continuïtat dels serveis i la capacitat del municipi per mantindre una vida comunitària activa a llarg termini.

Les aportacions ciutadanes assenyalen com a principals necessitats la millora de les comunicacions i la connectivitat, la generació de noves oportunitats d'activitat econòmica i social, la disponibilitat de serveis de proximitat i la creació o millora d'espais que afavorisquen la convivència. Igualment, es considera necessari continuar actuant sobre la qualitat i seguretat de l'espai públic, especialment en aquells punts que poden presentar problemes d'accessibilitat o manteniment.

Entre les qüestions que requereixen una atenció més immediata, la ciutadania destaca la millora del centre mèdic, la pista de petanca, els camins d'accés al camp i la neteja i manteniment dels espais públics. De cara al futur, apareixen també com a àmbits estratègics la digitalització, l'habitatge, el comerç local, el turisme sostenible i la mobilitat.

En conjunt, Famorca parteix d'una base comunitària sòlida, amb una elevada identificació de la població amb el municipi i amb elements diferencials que poden actuar com a actius per al seu desenvolupament. El principal repte consisteix a compatibilitzar la preservació de la tranquil·litat, les tradicions, la convivència i l'essència pròpia de Famorca amb la necessitat d'impulsar noves oportunitats, serveis i actuacions que permeten mantindre població, millorar el dia a dia i reforçar la sostenibilitat social i territorial del municipi.

Línies d’actuació

Millora i manteniment de l’espai públic

Reforçar la neteja i el manteniment dels carrers i espais municipals; millorar paviments, accessibilitat i seguretat; adequar i conservar els equipaments i espais d’ús quotidià.

Millora dels serveis i equipaments municipals

Adequar els equipaments bàsics del municipi; millorar espais com el centre mèdic i les zones d’oci; facilitar serveis que responguen a les necessitats quotidianes de la població.

Mobilitat, accessibilitat i connectivitat

Millorar les comunicacions i accessos al municipi; mantindre i adequar els camins rurals; estudiar alternatives de transport i mobilitat adaptades a municipis de baixa densitat.

Habitatge i atracció de població

Impulsar mesures que afavorisquen la rehabilitació i posada en ús d’habitatges; facilitar l’arribada i permanència de nova població; promoure iniciatives dirigides especialment a persones joves i famílies.

Dinamització econòmica i comerç local

Afavorir la implantació i continuïtat de petits negocis i serveis; impulsar activitats econòmiques compatibles amb les característiques del municipi; donar suport a l’emprenedoria i a noves oportunitats d’ocupació.

Turisme sostenible i valorització de l’entorn

Posar en valor els recursos naturals, paisatgístics i culturals; desenvolupar iniciatives de turisme rural sostenible; fomentar activitats que generen activitat econòmica sense perdre el caràcter propi de Famorca.

Digitalització i accés a serveis

Millorar la connectivitat digital; facilitar l'accés de la població als serveis electrònics; desenvolupar eines digitals que milloren la comunicació entre Ajuntament i ciutadania.

Convivència, participació i identitat local

Crear i reforçar espais de trobada i convivència; fomentar activitats comunitàries; preservar les festes, tradicions i identitat local; mantindre canals estables de participació ciutadana.

Annex